

Zowel de Noordelijke provincies als Noord-Brabant, Limburg, Rotterdam en de Gelderse as Arnhem/Nijmegen hengelen opzichtig naar Teslas nieuwe gigafabriek. © AD/Mark Reijntjes

Gigastrijd om Tesla-fabriek lijkt bij voorbaat kansloos

TechnologieDe Noordelijke provincies, Rotterdam, Nijmegen, Noord-Brabant en Limburg. Allemaal willen ze Tesla's nieuwe 'Gigafabriek' binnenhalen. De kans dat Elon Musk voor Nederland kiest lijkt echter uiterst gering, zegt een internationale expert in locatiekeuze.

Normaal gebeurt de locatiekeuze van bedrijven in alle geheimzinnigheid en moet je meteen allerlei non-disclosure overeenkomsten sluiten. Maar Tesla gebruikt het als marketinginstrument René Buck, bedrijvenadviseur

Tesla-topman Elon Musk © Reuters

Met stijgende verbazing kijkt bedrijvenadviseur René Buck ernaar. Waar de locatiekeuze van bedrijven normaliter onder een zweem van geheimzinnigheid plaatsvindt 'bij binnenkomst moet ik meteen allerlei non-disclosure overeenkomst tekenen' gebeurt dat bij Tesla in alle openheid.

Maar Tesla is dan ook geen conventioneel bedrijf en ceo Musk geen gewone ceo. De maker van elektrische auto's en batterijen is de meest bewierookte onderneming op de planeet en Musk de Steve Jobs van deze tijd. De missie - geen verbrandingsmotoren en een duurzame wereld - spreekt universeel tot de verbeelding.

„Musk gebruikt die wetenschap nu handig bij zijn keuze," zegt Buck die in november een kantoor in Silicon Valley opende om techbedrijven bij te staan die deze kant op willen. „Het is gratis reclame en hij kan betere voorwaarden bedingen."

Uiteraard spreekt die fabriek, die lithium ion accu's en wellicht ook auto's gaat produceren, bestuurders vooral aan om een meer mondaine reden: werkgelegenheid. De Europese versie is een kopie van Tesla's Gigafactory in de woestijn van Nevada. Alles aan het complex is groot: op het vierkante kilometer grote terrein werken straks tienduizend mensen. Zij maken over enkele jaren meer accu's dan de jaarlijkse wereldproductie in 2013 bij elkaar.

Portugal

Zo kan Musk honderdduizenden elektrische wagens per jaar van de lopende band laten rollen. Meteen nadat de Tesla-topman dit najaar zijn voornemen bekend maakte, startte een pan-Europese paringsdans.

Inmiddels buitelen oa Frankrijk, Duitsland, Finland, Portugal, Tsjechië, Hongarije en Slowakije over elkaar heen met hun geflirt. In Portugal telt de Facebook-groep 'Bring Tesla Gigafactory to Portugal' ruim 40.000 leden. Begin januari bezocht de Franse minister Michel Sapin (EZ) Tesla's fabriek in Fremont. Vorig jaar bood collega-minister Ségolène Royal al grond aan bij de te ontmantelen kerncentrale in Fessenheim.

Een artist impression van de Gigafactory die Tesla momenteel bouwt in de woestijn bij Reno, Nevada. Het complex wordt uiteindelijk liefst een vierkante km groot. © Tesla

Tesla kent exact dezelfde missie als onze stad. Duurzaamheid en milieubewustzijn. We passen exact bij elkaar. Turan Yazir, CDA-raadslid Rotterdam

Een Tesla wordt opgeladen in Utrecht © Oscar Timmers

De loonkosten liggen in Oost-Europa twee tot drie keer lager. De kans dat de nieuwe Tesla-fabriek in Nederland komt te staan, is minimaal. René Buck, bedrijvenadviseur

In die stoet voegen de Nederlandse kandidaten zich. Zowel Rotterdam, de Gelderse as Arnhem/Nijmegen als Noord-Brabant tonen belangstelling, terwijl ook Limburg aan een bidbook werkt.

Waar de thuisprovincie van NedCar echter in stille diplomatie gelooft, startten Groningen, Drenthe en Friesland hun gezamenlijke lobby deze week juist in alle openheid. „Met onze site en op Silicon Valley gemikte twittercampagne trokken we binnen een etmaal 30.000 unieke bezoekers, waaronder talloze techwerkers uit Californië,” jubelt Gerard de Boer, baas van Gronings marketingbureau Initio.

In Rotterdam maakt onder meer CDA-raadslid Turan Yazir zich hard voor de fabriek. „Tesla kent dezelfde missie als onze stad: duurzaamheid en milieubewustzijn. Met de tweede Maasvlakte hebben we een ideale locatie in huis.”

Minimaal

De Nederlandse gegadigden vinden het Kabinet aan hun zijde. Deze week bezocht minister Kamp (EZ) Tesla om te lobbyen. Eerder had de VVD-bewindsman Elon Musk al ontmoet, onder meer bij de opening van de Tesla-vestiging in Tilburg eind 2015. Daar worden de in de VS gefabriceerde Model S en Model X af geassembleerd.

Volgens Buck, wiens Buck Consultants International wereldwijd één van de leidende adviseurs is voor bedrijven die overzee willen, is de kans dat Musk Nederland kiest minimaal. „We hebben het hier niet over een hoofdkantoor met veel hoogopgeleide banen, maar over een grootschalige fabriek. Dan gaat het om duizenden medewerkers en spelen loonkosten een voorname rol.”

Die loonkosten liggen in Oost-Europa twee tot drie keer lager. Zo bouwt Jaguar Land Rover een nieuwe fabriek in Slowakije die vanaf 2018 jaarlijks 150.000 auto's kan produceren. Volkswagen, Peugeot en KIA hebben er al langer fabrieken staan. „Nederland kan hier moeilijk tegenop,” weet Buck.

Boost

Maar zelfs als Oost-Europa afvalt, zijn we niet perse frontrunner. Grote landen hebben vaak ook een streepje voor. „Door bijvoorbeeld Duitsland te kiezen kan Tesla op die enorme markt een boost krijgen.”

Minister Kamp praat met Tesla-baas Elon Musk bij de opening van de assemblagefabriek in Tilburg waar enkele honderden mensen werken. Afgelopen week sprak de bewindsman Musk opnieuw, nu in Californië waar hij op handelsmissie was. © ANP

Nederland heeft best een kans. Keer op keer gooien we hoge ogen op internationale vestigingsranglijstjes. Hans de Rooij, accountant bij BDO

Naast elektrische autos maakt Tesla de powerwall, een thuisbatterij om energie uit zonnepanelen op te slaan. In Nederland biedt oa Eneco het apparaat aan. © BELGA

Toch zijn er ook positieve stemmen. Zoals Hans de Rooij die als partner bij accountant BDO snel groeiende ondernemingen adviseert en begeleid. „Keer op keer gooit Nederland hoge ogen op internationale vestigingsranglijstjes. Onze bevolking is hoog opgeleid, taalvaardig en de infrastructuur zeer goed.”

En minstens zo belangrijk: het juridische en fiscale klimaat is stabiel. Bedrijven weten waar ze aan toe zijn, een afspraak met een werknemer of toeleverancier is een afspraak.

„Werknemers gaan ook niet jobhoppen voor een paar euro meer. Bedrijven als ASML, ASMI en NXP houden niet voor niets hun activiteiten grotendeels hier.”

Bizar

Wat ook helpt is dat Tesla al in Nederland zit. Naast de kleine fabriek in Tilburg bevindt het Europese hoofdkantoor zich in Amsterdam. Samen werken er zo'n 700 mensen.

De vraag is of alle regionale lobbyactiviteiten minister Kamp niet in de wielen rijdt. Expert Buck denkt van wel. „Het is in ieder geval niet handig. Tesla wordt toch al vanuit heel Europa plat gemaaid. Laatst twitterde nota bene de regio Vechtdal dat Musk welkom is in Overijssel. Het is bizar.”

Zelf laat Kamp zich er niet over uit. „Ik ga provinciale bestuurders niet becommentariëren, zij hebben hun eigen verantwoordelijkheid,” zei hij deze week vanuit Californië.

Groningse marketeer Gerard de Boer maakt er niet om. „Natuurlijk is de kans niet zo groot dat wij als het Noorden de fabriek binnenhalen, maar we denken oprecht dat we bij de beste tien kandidaten van Europa horen. Stilzitten is bovendien geen optie.”

Goedmakertje

Inmiddels bereidt hij zich voor op stap twee: een bidbook voor Tesla en een campagne om politiek Den Haag voor het Noorden te laten lobbyen. De naam: 'wij geven gas (voor Tesla)!'. De Boer: „Dat is deels een knipoog, maar Den Haag heeft nog wel een en ander goedmaken hier in het Noorden.”

Wanneer Musk de knoop doorhakt blijft voorlopig onduidelijk. Met concrete plannen moet hij nog komen. Ondertussen gaat het lobbywerk in binnen- en buitenland in volle hevigheid door. En dat allemaal voor een fabriek van een fabrikant die in zijn historie slechts twee kwartalen winst draaide en verder net zo snel miljarden verslindt als zijn stekkerauto's kunnen rijden.

De kandidaten

Het begin van de bouw van Googles megadatecenter bij de Eemshaven. de provincie wil nu dolgraag Tesla in huis halen © EPA

Groningen/Drenthe/Friesland

- Overvloed aan goedkope grond, duurzame windenergie beschikbaar, Rijksuniversiteit Groningen om de hoek. IBM en Google zitten er ook. Politici willen net iets harder willen lopen om nieuwe werkgelegenheid binnen te halen dan in andere regio's, doordat het Noorden deels krimpregio is.

Rotterdam

- Ligging aan Europa's grootste haven. Daardoor perfecte, rechtstreekse spoor- en waterverbinding met Duitsland en complete Europese achterland. Locatie ook binnen NL ideaal, immers tussen Europese hoofdkantoor in A'dam en fabriek Tilburg. Levering van schone windenergie vanuit Noordzee mogelijk. TU Delft vlakbij.

Noord-Brabant

- nabij Brainport Eindhoven, enkele jaren terug uitgeroepen tot 'slimste regio's van de wereld'. Hoogwaardige technologiebedrijven en TU Eindhoven in de buurt. Thuisprovincie van NedCar-eigenaar en toeleverancier autoindustrie Van der Leegte. Vlakbij Tesla-assemblage fabriek Tilburg. Eveneens voldoende ruimte.

Nijmegen/Arnhem

- Nijmegen is vestigingsplek van halfgeleidersfabrikant NXP, dat is uitgegroeid tot grootste chipleverancier van de autoindustrie. Ligging vlakbij Duitsland, Hogeschool Arnhem en Nijmegen (HAN) plus universiteit Nijmegen in huis voor geschoold personeel. Betuwegederenlijn naar achterland Duitsland loopt tussen Arnhem en Nijmegen door.

Limburg

- Thuisprovincie van automaker NedCar, dat ook voor Tesla zou kunnen werken. De fabriek in Born beschikt over een ultramoderne verfstraat, een investering honderden miljoenen euro's. Grond geen probleem, enorm terrein rond Born is al eigendom provincie.

- In de buurt van TU Eindhoven en VDL, dat met VDL Steelweld gespecialiseerd is in gerobotiseerde productiesystemen. Fabriekswerkers niet alleen uit Nederland, maar ook uit België en Duitsland te halen. De afgelopen najaar door Tesla gekochte machinebouwer Grohmann uit Prüm ligt om de hoek (50km verder).

Bron: www.ad.nl, 15 januari 2017